

трансформаціям в процесі реалізації авторського творчого замысла, а саме розширення, компресії, зміщення, використання раніше невикористаної частини концептуальної метафори. В статті пропонується аналіз новаторських концептів при допомозі теорії концептуальної інтеграції. В частині, пропонується аналіз додаткової семантики в емергентних просторах блендів LIFE IS ANTI-COMEDY, DOCTOR IS FIEND, розкриті особливості текстового втілення концептуальної конфігурації бленда гіпотетического суждення-алюзії: “*But say Thumberlina had married the mole?*”, прирост значення на прикладі складного імені іменного ВОВ ВОВ. Таким чином обґрунтовані додаткові можливості, відкриваючіся в межах теорії концептуального блендинга для моделювання глибокої семантики індивідуально-авторських виражень в сопоставленні з теорією концептуальної метафори.

Ключевые слова: концептуальний бленд, ментальне просторство, концепт, концептуальна метафора, гіпотетическе суждення.

Hural Oksana. Creative Expressiveness of Postmodernist English Novel within Conceptual Blending Theory.

The article deals with the peculiarities of application of conceptual blending theory as well as conceptual metaphor theory to the analysis of the deep semantics of postmodernist English novel. Nowadays cognitive approach seems to be a prolific field of research into the intricacies of experimental texts. The perspectives of conceptual metaphor theory and conceptual blending theory are contrasted in terms of the ways of application, units of analysis, capabilities involved in the process of textual analysis and their heuristic potential. Whilst the former focuses on the search of generalizations across a wide range of metaphorical expressions, the latter – concentrates its efforts on the nature and specificity of individual examples, facilitating the classification of the general principles of such construction. Although postmodernist English narrative is predominantly structured by conventional conceptual metaphors, they enter a number of transformation processes like extension, compression, substitution, the usage of previously unused part of a conceptual metaphor in the course of realization of author’s intention. The article discusses the benefits of conceptual blending theory for the analysis of some idiosyncratic stylistic devices and narrative techniques. The meaning of the emergent mental spaces in the conceptual blends LIFE IS ANTI-COMEDY, DOCTOR IS FIEND are subject to analysis, alongside with the conceptual blends created by a counterfactual “*But say Thumberlina had married the mole?*” and a compound noun BOMB BABY. The counterfactual being also an allusion to a well-known fairy tale, the process of creation of new emergent space is being modelled and the possibilities of backward projection are being discussed. Therefore, it is possible to presume that conceptual blending theory has a potential to offer new insights into the nature of innovative complex textual concepts found in postmodernist English narrative and thus complement the capabilities of conceptual metaphor theory.

Key words: conceptual blending, mental space, concept, conceptual metaphor, counterfactual.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2020-12-13>

УДК 811.111’373.43-11

Майя Жулінська

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ “HOUSING” АНГЛІЙСЬКИМИ НЕОЛОГІЗМАМИ

Стаття присвячена аналізу неологізмів концепту “HOUSING”, сформованих внаслідок змін у суспільному житті, і причин їх виникнення в наші дні. Об’єктом вивчення даного дослідження стали лексичні інновації, що з’явилися в англійській мові протягом останнього року.

Подано короткий огляд теоретичних підходів до проблеми вивчення неологізмів. Описано роль неологічних процесів у сучасній англійській мові. Окреслено причини, які зумовлюють потребу в необхідності дослідження нової лексики з позицій когнітивної лінгвістики. Визначено поняття концепту як базового в когнітивній лінгвістиці. Звернуто увагу на розуміння концепту в сучасній науці.

У статті наголошено на універсальності концепту “HOUSING”, наведено варіанти перекладу лексеми “housing” на українську мову згідно з аналізом відомих словників. В результаті розподілу лексичних інновацій відповідно до змістових ознак цього концепту виокремлено п’ять основних і додаткових концептуальних характеристик: *будівля для проживання чи інших цілей; параметри і розмір; прибудинкова територія; будівельний матеріал та житлові відносини*. Подано приклади найцікавіших нових слів та їх першоджерела; тлумачення досліджуваних неологізмів, оскільки вони ще не мають перекладу на українську мову; приклади їх уживання в сучасних англомовних виданнях.

Проаналізовано зміни конструкторської і дизайнерської думки, які трансформуються в нові стилі в архітектурі, вплив прагнень сучасної людини на облаштування власної оселі і відповідно зміни в лексичному складі мови у зв’язку з необхідністю нової номінації. Проведено статистичний аналіз неологізмів за способом утворення, в ході якого словоскладання і телескопія виділені як найбільш продуктивні способи утворення неологізмів концепту “HOUSING”. Встановлено основні причини появи нових слів: нові об’єкти номінації, економія мовних засобів, гра слів.

У роботі обгрунтовано необхідність опису когнітивних основ породження нових слів, фіксації уваги на цілі їх використання в мові і, найголовніше, необхідність дослідження закономірних взаємозв'язків між змінами, що відбуваються в житті суспільства і постійним оновленням лексичної системи.

Ключові слова: неологізм, концепт, когнітивна лінгвістика, вербалізація, житло.

Вступ. Найважливішим питанням сучасної лінгвістики є вивчення нових слів, оскільки дослідження складу новоутворень, їх структурних особливостей, функціонального призначення сприяє розв'язанню багатьох проблем лексикології, словотвору, граматики, стилістики. Лексичні інновації найбільш яскраво відображають процеси динамічного розвитку мовної системи, внаслідок чого потребують різнобічної лінгвістичної інтерпретації. Різноаспектне осмислення цієї проблеми пов'язане з проникненням у когнітивну діяльність людини. Актуальність роботи зумовлена значною роллю когнітивної парадигми в сучасній лінгвістиці та необхідністю опису когнітивних основ породження нових слів, фіксації уваги на цілі їх використання в мові, необхідністю дослідження закономірних взаємозв'язків між змінами в житті суспільства і постійним оновленням лексичної системи.

Особливий внесок у вивчення неологізмів і неології в цілому внесли провідні лінгвісти: І. В. Арнольд, І. А. Бодуен де Куртене, В. І. Заботкин, Ю. А. Зацний, Н. З. Котелова, М. М. Покровський, О. О. Потебня, А. М. Селіщев, Л. В. Щерба, А. Гарден, К. Катлер, Г. Кеннон, М. Коен, А. Рей, А. Херберг і інші.

Метою роботи є дослідження засобів вербалізації концепту HOUSING неологізмами, які з'явилися в англійській мові за останній рік та, опираючись на джерела, проаналізувати їх специфіку у відображенні життя суспільства. Завдання нашого дослідження полягає в аналізі структури неологізмів концепту HOUSING, визначенні способу його утворення, вивченні контексту, в якому він трапляється.

Методи та методики дослідження. Для досягнення поставленої мети в дослідженні було використано метод суцільної вибірки неологізмів концепту HOUSING з англійських словників; дефініційний аналіз вибраних лексичних одиниць з метою їх подальшого розподілу за тематичними групами; описовий метод для аналізу, класифікації та систематизації вибраних лексичних інновацій, їхніх структурно-семантичних та функціональних особливостей; семантичний та етимологічний аналіз неологізмів для розуміння чинників, що сприяли їх появі, інноваційного смислу та експресивного забарвлення лексем; словотвірний аналіз, який дозволив установити основні способи утворення неологізмів концепту HOUSING.

Результати та дискусії. Питання взаємодії мови, мислення і національної культури перебувають у центрі уваги сучасних вчених на даному етапі розвитку лінгвістики. Тому наука про мову набуває когнітивної й антропоцентричної спрямованості, відображеної в таких актуальних напрямках як лінгвокультурологія і лінгвокогнітологія, орієнтованих на вивчення мови в парадигмі, центром якої є людина. Ключовим поняттям у сучасній когнітивній лінгвістиці виступає концепт. Саме концепти дозволяють розглядати слово в контексті культури, пізнання і комунікації. Оскільки в структурі концепту відображені ознаки, визначальні для народу, аналіз концептів допомагає виявити цінності певної лінгвокультури і особливості менталітету, що є особливо важливим для успішної міжкультурної комунікації.

У нашому дослідженні концепт розглянуто як оперативну змістову одиницю ментальних і психічних ресурсів свідомості людини, його концептуальної системи і мови мозку, а також інформаційної структури, яка відображає його досвід і знання [5, с. 90].

Концепт не має загальноприйнятого визначення і, відповідно, чітко окреслених методів дослідження через свою складну багатокомплексну структуру. Розуміння концепту широко варіюється в сучасній науці, оскільки вчені виділяють ті чи ті характерні для концепту риси відповідно до цілей своїх досліджень. Не викликає сумнівів лише той факт, що концепт являє собою ментальну структуру, належить до сфери людської свідомості і містить в собі не тільки знання про фрагменти навколишнього світу, а й суб'єктивні, емоційні, чуттєві, особистісні характеристики, пов'язані з особливостями світосприйняття людини [5].

Вивчення концептів, які формують концептуальну систему і мовну картину світу, дозволяє досліджувати менталітет і спосіб мислення як окремого індивіда, так і цілого народу.

Для представників британської нації одним з таких концептів є концепт HOUSING, найважливіший компонент національної концептосфери, що належить базовому комунікативному блоку британського соціуму [3; 4; 6].

Концепт HOUSING є універсальним, оскільки він репрезентований у всіх мовах світу і присутній у всіх культурах світу, а також пов'язаний з багатьма сферами діяльності людини. Отже, він є одним з центральних для концептосфери кожної нації, оскільки життя кожної людини пов'язане з домівкою, що впливає на її спосіб життя, менталітет, характер. Важливу роль у дослідженні його трансформації відіграють процеси вербалізації цього концепту неологізмами.

Аналіз словників свідчить, що лексема “housing” охоплює досить велику кількість значень: *житло, житлові умови, будівництво житла, укриття, притулок, житлові відносини, житлова площа, житлові приміщення, будівля, квартира* [2; 7]. Отже, у нашому дослідженні ми аналізуємо неологізми, які виникли для номінації як типів приміщень і їх дизайну, сучасних будівельних матеріалів, так і прибудинкової території. Розглянемо приклади лексичних інновацій згідно із змістовими ознаками концепту.

1. Будівля для проживання чи інших цілей. Сучасна людина прагне до комфорту у всіх сферах життя, але особливо це стосується власного житла. Якісні зміни, які відбуваються сьогодні в будівництві, стосуються перш за все екології: спостерігається прагнення людини до здорового для проживання житла, яке не завдає шкоди екосистемі. Окрім цього, постійно зростає актуальність максимального ресурсозберігання на тлі високоякісних послуг за енергоносії. Тому виникнення лексичної інновації *super-home* є цілком закономірним. **Super-home** – екологічно чистий супербудинок або екобудинок, оскільки він відрізняється своєю теплоізоляцією. Подібні будинки залишаються прохолодними влітку та теплими взимку, таким чином сприяючи значному скороченню платні в рахунках за енергію: “An eco-friendly “super-home” in Birmingham which has helped its owners to slash their energy bills by a whopping 85 per cent ...” [1].

Прагнення до екологічно здорового життя стало поштовхом і для появи нового слова **agritecture** (*agriculture + architecture*) – мистецтво та практика проектування та створення будівель, подібних до фермерських споруд або виконаних у цьому архітектурному стилі: “Architects ... are being asked to design contemporary homes that echo grain silos and storage units clad in undulating tin. The rise of **agritecture** can be attributed to a rebellion against showy homes” [1].

Цікавою виявилася також тенденція до надання нового призначення традиційним приміщенням: для роботи, відпочинку або інтересів і хобі господарів. Наприклад, **shoffice** (*shed + office*) – садовий сарай, який використовується як офіс: “Whether it’s a place to hang out (or hide from the family), an art studio, a gymnasium, a home office or **shoffice**, or even occasional accommodation for visitors, these stylish domestic add-ons have never been so popular.” [1]. Або **shedio** (*shed + studio*) – садовий сарай, який використовується як студія для музики чи мистецтва: “To facilitate Geoff’s picture choice, Lesley invited us to visit her “**shedio**”, a tiny creative space at the bottom of her garden in Peebles.” [1].

Неологізм **nanogardening** (*наносадівництво, дрібне садівництво*) виник для позначення нового хобі для тих, хто захоплюється вирощуванням рослин, але не володіє великими площами для цього. **Nanogardening** пропонує використовувати невеликий доступний простір (наприклад, внутрішній дворик, балкон або навіть кухонну стільницю) для свого захоплення [1].

2. Параметри і розмір. Стосовно масштабів житла, то на даний час можна спостерігати абсолютно протилежні тенденції: від великогабаритного до зовсім крихітного. Це яскраво демонструють такі лексичні інновації: **landscaper** (*land + scraper*) – дуже велика будівля, яка займає багато місця на землі. І, навпаки, **tiny house** – дуже маленький будинок (розміром менше 37 квадратних метрів), мешканці якого зазвичай є прихильниками руху “Крихітний дім”, який пропагує простіший, менш матеріалістичний спосіб життя. Вони вважають проживання у великогабаритних оселях пережитком минулого, а поселення в крихітний будинок не просто тенденцією, а вибором способу життя, який люди з усієї країни із задоволенням приймають. Або **microflat** – дуже маленька квартира, як правило, у великих містах, де не вистачає місця для людей, котрі там живуть [1].

3. Прибудинкова територія. Зрослий інтерес до дизайну та вдосконалення благоустрою біля будинку також стає джерелом виникнення нових слів. Приклади: *turf art* – дизайн газону (газон чи інша велика площа трави з малюнком або зображенням, створеним за допомогою газонокосарки); *yarden* (yard + garden) – маленький двір за будинком, який перетворили на сад: “I wanted my *yarden* to be a quiet place of refuge, somewhere to relax in a slouchy chair after work, with a beer and a book, somewhere to get lost in my slippers on a Sunday morning ...” [1].

4. Будівельний матеріал. Стосовно сучасних матеріалів для будівництва, цікавим виявився неологізм *corkitecture* (cork + architecture) – використання корка як будівельного матеріалу. Ще недавно вважалося, що технічну пробку можна використовувати лише для внутрішнього декоративного оздоблення, але в будівництві для цього натурального матеріалу з низькою щільністю також знайшлося своє особливе застосування. Фахівці в галузі будівництва вважають, що пробка є відмінним і дуже ефективним теплоізоляційним матеріалом, який знаходиться на більш високому рівні за своїми властивостями, ніж, наприклад, мінеральні традиційні утеплювачі: “... *Cork House by Matthew Barnett Howland, Dido Milne and Oliver Wilton takes corkitecture to another level by employing it as a total building material*” [1].

5. Житлові відносини. Головною ознакою концепту HOUSING є уявлення про житло, заселене людьми, які сприймають його як власний простір. Таким чином, цей концепт може познайомити нас з особливостями взаємовідносин в соціумі, специфікою світосприйняття представників англосовітського світу. Неологізми цієї підгрупи демонструють перш за все прагнення людей до об'єднання і захисту спільних інтересів: *superblock* – міська територія площею в кілька гектарів, що складається з декількох кварталів, де дозволено лише місцевий транспортний рух; де діють взаємопов'язані резиденції та галузі, а також торгові, соціальні та рекреаційні об'єкти, і головні пріоритети надають людям, які там живуть; *co-ho* (аббревіатура від “co-housing”) – система, де кілька людей одночасно купують сусідні будинки і створюють спільне об'єднання [1]. Концепція *co-ho* зазвичай означає групу однодумців, які дружно збираються, щоб знайти місце, а потім створити і побудувати власні будинки. Часто такі колективні забудови спільного житла мають спільний простір і можуть бути спрямовані на певну групу інтересів.

На противагу таким лексичним інноваціям одночасно можна спостерігати прагнення до підкреслення своєї індивідуальності, відособленості або навіть зневаги до інших: *spite house* – будинок, який був побудований або перероблений з метою дратувати сусідів, наприклад, пофарбувати його в дуже яскравий колір або побудувати прибудову, що загороджує огляд сусідам [1]. Лексична інновація походить від слова “spite”, яке означає “робити на зло, докучати, дратувати, сердити, ставитися вороже, виводити з себе, досадити”.

Щоб встановити значення неологізму і знайти правильний переклад, потрібно перш за все розглянути спосіб його утворення. Аналізуючи досліджувані неологізми з погляду способу їх утворення, можна стверджувати, що найпродуктивнішим засобом є злиття слів, в результаті якого з'являються слова-злитки, або бленди: *agritecture* (agriculture + architecture), *shoffice* (shed + office), *shedio* (shed + studio) та інші. Неологізми, утворені таким способом, найбільш експресивні й емоційно забарвлені, вони характерні для розмовного стилю мовлення.

Словоскладання – не менш продуктивний спосіб утворення лексичних інновацій цієї сфери: *nanogardening, microflat* та інші.

Активність таких шляхів появи лексичних новоутворень цілком логічна, адже злиття і словоскладання постають компактними способами словотворення, дозволяючи об'єднати в одному слові два або більше понять. Ці способи словотворення дуже зручні, оскільки за їх допомогою створюють абсолютно нові слова, про значення яких при цьому легко здогадатися, спираючись на семантику складових частин. Тому вказані моделі словотвору знаходять широке застосування для позначення нових реалій навколишньої дійсності.

До окремої групи можна віднести неологізми, утворені за допомогою аббревіації: *co-ho* (аббревіатура від “co-housing”).

Висновки. Наведені приклади демонструють те, що неологізми концепту HOUSING найчастіше утворюються з прагматичною метою комунікації в певний період часу, виконують

номінативну й експресивну функції, відображають те, що є важливим для буденної свідомості.

Необхідність подальшого дослідження цього концепту як реалії дійсності для виявлення специфіки світогляду окремої особистості і соціуму в цілому не підлягає сумніву, оскільки він є універсальним для представників різних культур, соціально значущим у житті людини.

Процес виникнення неологізмів і збагачення ними мови є постійним, тому постає питання необхідності вивчення нової лексики як засобу концептуальної репрезентації фрагментів знання у мовній картині світу, що постійно оновлюється і вдосконалюється.

Перспективою подальших досліджень буде аналіз номінацій в різних сферах, що дозволить створити повну лінгвокогнітивну картину життя мовної особистості.

References

1. *A blog from Cambridge Dictionary. Category: New Words.* <https://dictionaryblog.cambridge.org/category/new-words/Cambridge-Dictionary>.
2. Chernyakova, Evgeniya. *Vyrazhenie naibolee znachimykh konceptov angliyskogo i francuzskogo nacionalnykh kulturnykh mirov cherez frazeologicheskie edinicy.* <http://tea4er.ru/home/volume2/3051-2012-09-30-17-37-06>
3. Davydenko, Inna. 2004. "Kognitivnye harakteristiki DOM – HOME / HOUSE v angliiskom yazyke". *Visnyk Kharkiv. nats. un-tu im. V. N. Karazina* 40–44. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPG_2016_84_22.
4. Kubriakova, Ye. S., Demyankov V. Z., Pankrats Yu. G., Luzina L. G. 1997. *Kratkiy slovar kognitivnykh terminov.* Filolog. f-t MGU im. M. V. Lomonosova, Moscow.
5. Maslova, Valentina. 2016. *Vvedenie v kognitivnyuyu lingvistiku.* Moskva: Flinta; Nauka. <https://rucont.ru/efd/244431>.
6. *Merriam Webster:* <https://www.merriam-webster.com/dictionary/housing>.

Жулинская Майя. Вербализация концепта "HOUSING" английскими неологизмами. Статья посвящена анализу неологизмов концепта "HOUSING", сформированных в результате изменений в общественной жизни, и причин их возникновения в наши дни. Объектом изучения данного исследования стали лексические инновации, появившиеся в английском языке в течение последнего года.

Дан краткий обзор теоретических подходов к проблеме изучения неологизмов. Описана роль неологических процессов в современном английском языке. Определены причины, обуславливающие необходимость исследования новой лексики с позиций когнитивной лингвистики. Определено понятие концепта как базового в когнитивной лингвистике. Обращено внимание на понимание концепта в современной науке.

В статье отмечена универсальность концепта "HOUSING", приведены варианты перевода лексемы "housing" на украинский язык согласно анализу известных словарей. В результате распределения лексических инноваций в соответствии с содержательными признаками данного концепта выделены пять основных и дополнительных концептуальных характеристик: *здание для проживания или других целей; параметры и размер; придомовая территория; строительный материал и жилищные отношения.* Даны примеры интересных новых слов и их первоисточников; толкование исследуемых неологизмов, поскольку они еще не имеют перевода на украинский язык; примеры их использования в современных англоязычных изданиях.

Проанализированы изменения конструкторской и дизайнерской мысли, которые перерождаются в новые стили в архитектуре, влияние стремлений современного человека на обустройство собственного дома и соответственно изменения в лексическом составе языка в связи с необходимостью новой номинации. Проведен статистический анализ неологизмов по способу образования, в ходе которого словосложение и телескопия выделены как наиболее продуктивные способы образования неологизмов концепта "HOUSING". Установлены основные причины появления новых слов: новые объекты номинации, экономия языковых средств, игра слов.

В работе обоснована необходимость описания когнитивных основ порождения новых слов, фиксации внимания на цели их использования в языке и, самое главное, необходимость исследования закономерных взаимосвязей между изменениями, происходящими в жизни общества и постоянным обновлением лексической системы.

Ключевые слова: неологизм, концепт, когнитивная лингвистика, вербализация, жильё.

Zhulinska Maiia. Verbal Representation of the Concept "HOUSING" by English Neologisms. The article is devoted to the analysis of neologisms of the concept "HOUSING", formed as a result of changes in public life, and the reasons for their appearance nowadays. The object of the research is lexical innovations which have appeared in English over the last year.

A brief overview of the theoretical approaches to the problem of the study of neologisms has been given. The role of neological processes in modern English has been described. The reasons for the necessity to study new vocabulary from the positions of cognitive linguistics have been outlined. The notion of concept as basic one in cognitive linguistics has been defined. Attention is paid to understanding the concept in modern science.

The article emphasizes the universality of the concept "HOUSING", the translation of the lexical unit "housing" into Ukrainian according to the analysis of recognized dictionaries has been given. As a result of the distribution of lexical innovations, five basic and additional conceptual characteristics have been distinguished according to the substantive features of this concept: *a building for residence or other purposes; parameters and size; adjoining territory; building material and housing relations.* Examples of the most interesting new words and their sources have been provided; interpretation of the

studied neologisms has been introduced as there is not their translation into Ukrainian yet; examples of their use in modern English-language publications have been represented.

The changes in construction and design creativity transforming into new styles in architecture, the influence of modern man's aspirations on the arrangement of his own home, and, accordingly, changes in the lexical composition of the language due to the need for a new nomination have been analyzed. A statistical analysis of neologisms according to the method of formation has been conducted, in the result compounding and telescoping were singled out as the most productive ways of forming neologisms of the concept "HOUSING". The main reasons for the emergence of new words have been identified: new nomination objects, linguistic economy, and word play.

The need to describe the cognitive foundations of new words has been substantiated; the purposes of their use in language, and, most importantly, the need to study the natural relationships between changes occurring in society and the constant updating of the lexical system have been emphasized.

Key words: neologism, concept, cognitive linguistics, verbalization, housing.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2020-12-14>

УДК 811.112.2'36

Софія Застровська, Олександр Застровський

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФАЗОВОЇ СТРУКТУРИ ДІАЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Стаття присвячена виявленню характерних ознак фазової організації діалогічного дискурсу. Ретельно розглянуто трактування релевантних для досягнення мети і завдань даного дослідження таких понять, як *Gespräch*, *Dialog*, *Konversation*, *Diskurs*. Зазначено їхні спільні та відмінні ознаки згідно з науковими традиціями, характерними для сучасної лінгвістики. Пофазовий аналіз діалогічного дискурсу дозволив виявити як основні ознаки, так і різні чинники, що впливають на його процес. Початкова (контактовстановлювальна) та кінцева (контакторозмикаюча) фази здебільшого ритуалізовані, при цьому допускають варіативність свого мовного й немовного оформлення особливо при зіставленні телефонної та *face-to-face* комунікації. Варіативність залежить насамперед від соціального статусу, ситуативної ролі комунікантів, а також психологічних, когнітивних, семантико-прагматичних чинників, які впливають на успішність/неуспішність інтеракції співрозмовників. Ядерна фаза діалогічного дискурсу демонструє тематику розмов, мотиви, установки цілей комунікантів, уживані ними комунікативні ходи (мовленнєві акти) та лексико-граматичні засоби їхнього вираження. Семантико-тематичні ознаки ядерної фази діалогічного дискурсу зумовлені пропозиційним змістом. При цьому домінуючу роль відіграє пропозиційний предикат, виражений дієсловом відповідної семантики в граматичних формах *Indikativ* чи *Konjunktiv*, що залежить від типу мовленнєвих актів у комунікативних ходах інтерактантів.

Тип уживаних синтаксичних структур засвідчує експліцитність та імпліцитність вираження мовленнєвих актів. Аналіз емпіричного матеріалу доводить існування немовного вираження контактовстановлення та контакторозмикання у фазовій структурі діалогічного дискурсу. Ядерна фаза (особливо у творах художньої літератури) може бути ускладненою, де різні фази діалогічного дискурсу перехрещуються, повторюються. Аналіз таких дискурсів зумовлює залучення до трактування дискурсу понять із різних традицій його дослідження.

Ключові слова: діалогічний дискурс, фазова організація, семантико-тематичний, комунікативно-прагматичний, лексико-граматичний, мовний/немовний/парамовний.

Вступ. У системі німецької мови існують взаємопов'язані, на нашу думку, терміни; з одного боку, вони демонструють синонімічність, як показує аналіз лексикографічних джерел [14, 15], а з іншого, спільні та відмінні ознаки, як зазначається в наукових розвідках [5, 10] та ін. У сучасній лінгвістиці дослідження розмови піднесено на новий рівень – рівень дискурсу, і проблема розмежування наведених понять ще більше ускладнюється. У межах даної статті зупинимось на діалогічному дискурсі, його фазовій організації, яка включає: а) початкову фазу (контактовстановлювальну); б) ядерну фазу, що характеризується семантико-тематичними та комунікативно-прагматичними ознаками; в) кінцеву фазу (контакторозмикаючу). Найбільш дослідженими на сьогоднішній день є початкова і кінцева фази. Недостатньо дослідженою є ядерна фаза [5, с. 91–105].

Актуальність даної розвідки зумовлена недостатнім, проте необхідним для успішної комунікації, рівнем дослідження діалогічного дискурсу з урахуванням його фазової організації, мовних, немовних та парамовних чинників впливу на досягнення намірів та цілей співрозмовників.